

**ĮMONIŲ BANKROTO VALDYMO DEPARTAMENTAS PRIE ŪKIO
MINISTERIJOS**

**2013 METŲ BANKROTO ADMINISTRATORIŲ VEIKLOS PRIEŽIŪROS
ATASKAITA**

2014-02-20 Nr.(6.12)A2-729

Vilnius

Ataskaitą parengė:

Povilas Valiukas, tel. (8 5) 249 9335,

el. p. povilas.valiukas@bankrotodep.lt

TURINYS

Teisinė ir organizacinė aplinka	3
I. Administratorių planiniai ir neplaniniai veiklos patikrinimai	4
1.1 Planinių patikrinimų skaičius ir trukmė	4
1.2 Neplaninių patikrinimų skaičius ir trukmė	4
1.3 Planinių ir neplaninių patikrinimų rezultatai	5
II. Konsultavimas	13
III. Pasiūlymai dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo	18

TEISINĖ IR ORGANIZACINĖ APLINKA

Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo (Žin., 2010, Nr. 86-4529) (toliau – ĮBĮ) 11 str. 10 d. nustato, kad bankroto administratoriaus (toliau – administratorius) veiklą prižiūri Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, t.y. Įmonių bankroto valdymo departamentas prie Ūkio ministerijos (toliau – Departamentas): Įmonių restruktūrizavimo ir bankroto skyrius, Įmonių veiklos analizės skyrius, Garantinio fondo administravimo skyrius. Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklės buvo patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2012-03-30 įsakymu Nr. 4-299 (Žin., 2012, Nr.41-2012) (toliau – Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklės). Įgyvendinant Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 10 p. ir 29 p. reikalavimus, Departamento direktoriaus 2012-05-07 įsakymu Nr. V-50 buvo patvirtintos Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklės (toliau – Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklės), kuriose buvo įtvirtinti planuojamų tikrinti administratorių sąrašų sudarymo kriterijai, planinių administratorių veiklos patikrinimų atlikimo tvarka, taip pat neplaninių administratorių veiklos patikrinimų atlikimo pagrindai, tvarka ir trukmė.

Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 2 p. nustato, kad administratorių veiklos priežiūra apima:

1. administratorių konsultavimą Departamento kompetencijos klausimais ir kitų prevencinių veiksmų, skirtų užkirsti kelią galimiems teisės aktų pažeidimams, atlikimą;
2. administratorių planinius ir neplaninius veiklos patikrinimus;
3. stebėsenos metu gautos informacijos apie administratorių veiklą vertinimas;
4. poveikio priemonių administratoriams ir administratorių padėjėjams taikymą ĮBĮ ir Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių nustatyta tvarka.

Departamentas, vykdydamas administratorių veiklos priežiūrą, esant poreikiui, taip pat teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo, kurie padėtų pašalinti teisinio reglamentavimo spragas, užtikrintų efektyvesnę administratorių veiklos priežiūros organizavimą, mažintų priežiūros našta administratoriams.

I. ADMINISTRATORIŲ PLANINIAI IR NEPLANINIAI VEIKLOS PATIKRINIMAI

1.1 Planinių patikrinimų skaičius ir trukmė

Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 3 p., be kita ko, nustatyta, kad administratorių veiklos priežiūra apima planinius administratorių veiklos patikrinimus (toliau – planiniai patikrinimai). 2013 m. planuojamų tikrinti bankroto administratorių sąrašas (toliau – Patikrinimų planas) buvo sudarytas remiantis Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklių 9.7. p., 9.8 p. nustatytais kriterijais:

- administratoriaus administruojamų įmonių bankroto procesų trukmė, lyginant su statistiniu kitų administratorių administruojamų įmonių bankroto procesų trukmės vidurkiu;
- administratoriaus administruojamų įmonių kreditorių reikalavimų tenkinimo apimtis procentine išraiška, lyginant su statistiniu kitų administratorių administruojamų įmonių kreditorių reikalavimų tenkinimo apimties procentinės išraiškos vidurkiu. Patikrinimų planas buvo patvirtintas Departamento direktoriaus 2012-10-23 įsakymu Nr. V-90 bei paskelbtas Departamento interneto svetainėje.

Planinių patikrinimų maksimalūs terminai yra nurodyti Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklių 11 p., t.y. planinio patikrinimo atlikimo terminas negali būti ilgesnis kaip 50 darbo dienų. Tikrinamų administratorių planinių patikrinimų preliminarūs terminai taip pat nurodomi Patikrinimų plane.

Per 2013 m. buvo atlikti 22 planiniai patikrinimai.

Įvertinus faktinę atliktų planinių patikrinimų trukmę, nustatyta, kad vieno administratoriaus planinis patikrinimas vidutiniškai trukdavo 38 darbo dienas.

1.2 Neplaninių patikrinimų skaičius ir trukmė

Administratorių neplaninių veiklos patikrinimų (toliau – neplaniniai patikrinimai) pagrindai yra numatyti Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklių 34 p., t.y.:

- Departamentui gavus kito kompetentingo viešojo administravimo subjekto rašytinį motyvuotą prašymą ar pavedimą atlikti administratoriaus veiklos patikrinimą ar kitos valstybės kompetentingos institucijos prašymą;
- turint informacijos, gavus Departamente asmenų pareiškimą, prašymą ar kitą dokumentą (toliau – skundas) dėl administratoriaus veiklos ar kilus kitų pagrįstų įtarimų dėl administratoriaus

veiksmų ar neveikimo, kurie gali prieštarauti teisės aktams ar neatitikti teisės aktų nustatytų reikalavimų;

– siekiant užtikrinti, kad buvo pašalinti administratoriaus veiklos ankstesnio patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai ir įgyvendinti priimti sprendimai;

– esant kitam neplaninio patikrinimo atlikimo pagrindui, nustatytam įstatyme ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimtame teisės akte;

– tarnautojui (-ams), atliekant jam (jiems) pavestas funkcijas, nustačius teisės aktų pažeidimo požymių administratoriaus veikloje ir Departamento direktoriui priėmus sprendimą atlikti neplaninį patikrinimą

Departamentas per 2013 metus pradėjo 137 neplaninius patikrinimus. Dalis neplaninių patikrinimų, atsižvelgiant į pastarųjų pradžios datą, buvo baigti 2014 m.

Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklėse numatyti maksimalūs neplaninių patikrinimų terminai – neplaninis patikrinimas negali tęstis ilgiau nei 50 darbo dienų.

Įvertinus faktinę atliktų neplaninių patikrinimų trukmę, nustatyta, kad vieno administratoriaus neplaninis patikrinimas vidutiniškai trukdavo 27 darbo dienas.

1.3 Planinių ir neplaninių patikrinimų rezultatai

Žemiau pateiktoje lentelėje nurodomi neplaninių patikrinimų metu nustatyti administratorių padaryti teisės aktų pažeidimai.

Pažeisto teisės akto reikalavimas	Administratorių pažeidusių teisės aktų reikalavimus skaičius
ĮBĮ 10 str. 7 d. 2 p. – pareiga įspėjus raštu prieš 15 dienų, nutraukti darbo arba civilines sutartis su įmonės valdybos nariais ir vadovu	1
ĮBĮ 11 str. 3 d. 5 p. – pareiga atidaryti atskirą sąskaitą banke lėšoms bankroto proceso metu kaupti ir atsiskaityti su kreditoriais	1
ĮBĮ 11 str. 3 d. 10 p. – pareiga sudaryti kreditorių bei jų reikalavimų sąrašą bei pateikti teismui, ginčyti nepagrįstus kreditorių reikalavimus	3

ĮBĮ 11 str. 3 d. 12 p. – pareiga pateikti dokumentus Garantinio fondo administratoriui dėl Garantinio fondo lėšų skyrimo darbuotojų reikalavimams, susijusiems su darbo santykiais, tenkinti	20
ĮBĮ 11 str. 3 d. 14 p. – pareiga ginti visų kreditorių, taip pat bankrutuojančios įmonės teises ir interesus, organizuoti ir atlikti būtinus bankroto proceso darbus	2
ĮBĮ 11 str. 3 d. 15 p. – pareiga teikti informaciją kreditoriams, Departamentui, įmonės savininkui	2
ĮBĮ 11 str. 3 d. 16 p. – pareiga teisės aktų nustatyta tvarka sudaryti ir teikti metinių ir tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius, likvidavimo pradžios ir likvidavimo pabaigos finansines ataskaitas	3
ĮBĮ 11 str. 3 d. 20 p. – pareiga vykdyti teismo ir (ar) kreditorių susirinkimo bei komiteto sprendimus	5
ĮBĮ 13 ¹ str. 2 d. – pateikti informaciją Departamentui apie įmonei taikomą supaprastinto bankroto procedūrą	1
ĮBĮ 13 ¹ str. 6 d. – pareiga baigti įmonės bankroto procedūrą per teismo nustatytą terminą	1
ĮBĮ 11 str. 13 d. – pareiga drausti profesinę civilinę atsakomybę	1
ĮBĮ 19 str. 1 d. – pareiga per 3 darbo dienas nuo teismo nutarties iškelti įmonei bankroto bylą įsiteisėjimo raštu įspėti įmonės darbuotojus apie būsimą darbo sutarties nutraukimą ir po 15 darbo dienų nuo tokio įspėjimo nutraukti su jais darbo sutartis.	1
ĮBĮ 21 str. 2 d. 1 p. – kreditorių teisės dalyvauti kreditorių susirinkimuose ir ginti savo reikalavimus užtikrinimas	1
ĮBĮ 22 str. 1 d. – pareiga sušaukti pirmąjį kreditorių susirinkimą	4
ĮBĮ 22 str. 2 d. – pareiga sušaukti pirmąjį kreditorių susirinkimą	3
ĮBĮ 22 str. 6 d. – kreditorių teisės dalyvauti kreditorių susirinkimuose ir ginti savo reikalavimus užtikrinimas	1
ĮBĮ 33 str. 6 d. – įkeisto turto pardavimo, perdavimo kreditoriui tvarkos laikymasis	1
Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymo (Žin., 2001, Nr. 82-2478) 6 str. 2 d. – pareiga pateikti dokumentus Garantinio	19

fondo administratoriui dėl Garantinio fondo lėšų skyrimo darbuotojų reikalavimams, susijusiems su darbo santykiais, tenkinti per 2 mėnesius nuo kreditorinių reikalavimų patvirtinimo dienos	
Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymo (Žin., 2001, Nr. 82-2478) 6 str. 3 d. – pareiga pateikti dokumentus Garantinio fondo administratoriui dėl Garantinio fondo lėšų skyrimo darbuotojų reikalavimams, susijusiems su darbo santykiais, tenkinti per vieną mėnesį nuo teismo nutarties patvirtinti kreditorių reikalavimus įsiteisėjimo dienos ar kreditorių susirinkimo nutarimo patvirtinti kreditorių reikalavimus priėmimo dienos	1
Garantinio fondo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-06-07 nutarimu Nr. 685, aktuali redakcija, galiojusi nuo 2011-05-15 iki 2013-01-30, 18.2 p. – pareiga atidaryti banko sąskaitą, į kurią pervedamos Garantinio fondo lėšos	1
Kodekso 11.3 p. – pareiga laikytis efektyvumo principo	10
Departamento direktoriaus 2012-02-29 isakymu Nr. V-17 patvirtintų Duomenų apie įmonės bankroto procesą teikimo ir skelbimo taisyklių (Žin., 2012, Nr. 28-1275) 3 p., 3.1 p., 3.1.5 p. – pareiga teikti duomenis Departamentui apie įmonės bankroto procedūras	1

Aukščiau nurodyti teisės aktų pažeidimai buvo nustatyti, atliekant 62 patikrinimus (planiniai ir neplaniniai patikrinimai). Iš viso per 2013 m. administratoriams skirtos 22 nuobaudos:

- 21 įspėjimas;
- 1 viešas įspėjimas.

40 patikrinimų (planiniai ir neplaniniai patikrinimai) metu buvo nustatyti administratorių padaryti teisės aktų pažeidimai, tačiau nuobaudos administratoriams nebuvo skirtos.

Per 2013 m. nustatyta, kad 3 administratoriams galiojant nuobaudai buvo pakartotinai skirta nuobauda bei kreiptasi su siūlymu į Bankroto ir restruktūrizavimo administratorių atestavimo komisiją dėl jų Bankroto administratorių pažymėjimų galiojimo panaikinimo. Apie administratoriams skirtas nuobaudas, o nuo 2012-08-01 ir apie pažeidimus, už kuriuos nebuvo

skirta nuobauda, Departamentas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-07-18 nutarimu Nr. 909 „Dėl Teismo skiriamo bankroto administratoriaus kandidatūros derinimo ir bankroto administratoriaus kandidatūros siūlymo teismui taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 88-4602) patvirtintų Teismo skiriamo bankroto administratoriaus kandidatūros derinimo ir bankroto administratoriaus kandidatūros siūlymo teismui taisyklių nustatyta tvarka informuoja teismus, derindamas administratorių kandidatūras.

Departamentas, atlikdamas neplaninius patikrinimus ir sprenddamas dėl poveikio priemonių administratoriams taikymo, vadovavosi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (Žin., 2006, Nr. 77-2975 (2006-07-14)) (toliau – VAĮ) nuostatomis. Neplaninių patikrinimų metu buvo taikomi VAĮ ketvirtajame skirsnyje nustatyti principai, tokie kaip minimalios ir proporcingos priežiūros naštos, nediskriminavimo, metodinės pagalbos teikimo, viešumo. Priimant sprendimą dėl neplaninio patikrinimo metu nustatytų pažeidimų, buvo atsižvelgiama į tai, kad nuobaudos, nustatytos ĮBĮ 11⁷ str. 1 d. (įspėjimas arba viešas įspėjimas), nėra svarbiausias instrumentas, siekiant nustatyto tikslo – užtikrinti tinkamą teisės aktų reikalavimų laikymąsi ir mažinti galimų pažeidimų skaičių. Departamentas, sprenddamas, ar taikyti ĮBĮ nustatytas nuobaudas, atsižvelgdavo į pažeidimo reikšmingumą bei į tai, ar administratorius ėmėsi aktyvių veiksmų, siekdamas ištaisyti savo veiklos trūkumus. Sprendžiant nuobaudos skyrimo administratoriui klausimą taip pat atsižvelgiama į Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 28 p. nustatytą skundo nagrinėjimo senaties terminą: „*Skundas nenagrinėjamas <..> jeigu nuo skunde nurodytų pažeidimų padarymo iki skundo padavimo yra praėję daugiau kaip 6 mėnesiai*“.

Departamentas, įvertinęs 2013 m. atliktus patikrinimus, stebėsenos metu surinktą informaciją bei nustatytus administratorių padarytus teisės aktų pažeidimus, žemiau išskiria teisės aktų nuostatas, kuriose pastebėta netolygi pastarųjų aiškinimo praktika bei atitinkamai tarp administratorių ir kitų bankroto proceso dalyvių kyla ginčai dėl tinkamo administratoriaus pareigų vykdymo taip pat išskirti dažniausiai pasitaikantys pažeidimai.

Dėl efektyvumo principo laikymosi.

Vienas iš bankroto proceso tikslų yra kiek įmanoma operatyvesnis bankroto procedūrų vykdymas ir užbaigimas, nes to reikalauja viešasis interesas, kuris tokio pobūdžio santykiuose laikytinas prioritetiniu. Kaip viena iš priemonių realizuoti operatyvumo principą, yra imperatyvių terminų bankroto procese nustatymas. Departamentas pažymi, jog dažnai gaudavo tiek privačių asmenų, tiek valstybės institucijų prašymų, kuriuose buvo keliamas klausimas dėl administratoriaus galimai vilkinamo bankroto proceso. Be ĮBĮ 11 str. 3 d. 10 p., ĮBĮ 22 str. 1 d. terminų pažeidimo, įmonės bankroto procedūrų vilkinimas pasireiškėdavo nepagrįstai ilgai neatliekant įmonės bankroto procedūrų, pavyzdžiui nešaukiant kreditorių susirinkimo, kuris spųstų įmonės turto pardavimo,

perdavimo kreditoriams ar nurašymo klausimus, nevykdant kreditorių susirinkimo nutarimo sušaukti kitą kreditorių susirinkimą, kuriame būtų svarstomi su įmonės bankroto procesu susiję klausimai, nes kreditorių susirinkimas nenustatė datos, kada turi būti sušauktas šis kreditorių susirinkimas.

Įmonės dokumentų turėjimas, iš esmės yra būtinas siekiant administratoriui vykdyti jam ĮBĮ nustatytas pareigas. Administratorius, matydamas, kad šiam perduoti ne visi dokumentai, turi imtis aktyvių veiksmų, kad minėta pareiga būtų įvykdyta. Šiam tikslui pasiekti ĮBĮ numato specialias priemones, pavyzdžiui: teismas už dokumentų neperdavimą asmeniui gali skirti iki 10000 LT baudą, apriboti asmens teisę nuo 3 iki 5 metų eiti viešojo ir (ar) privataus juridinio asmens vadovo pareigas ar būti kolegialaus valdymo organo nariu, jeigu šis asmuo po teismo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo neperdavė turto ir (ar) dokumentų, vengė pateikti bankroto procesui reikalingą informaciją ar kitaip trukdė procedūroms. Administratorius taip pat gali kreiptis į antstolį su vykdomuoju raštu dėl priverstinio teismo nutarties įvykdymo. Taip pat inicijuoti ikiteisminio tyrimo pradžia, jei mano, kad buvo padaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių. Atitinkamai administratorių darbo praktikoje negalima situacija, kai administratorius nesiima aktyvių veiksmų, siekdamas perimti įmonės dokumentus.

Dėl teisės gauti informaciją apie įmonės bankroto bylos eigą.

ĮBĮ 21 str. 2 d. 2 p. nustatyta, kad kreditoriai, kurių reikalavimus patvirtino teismas, turi teisę gauti iš administratoriaus informaciją apie įmonės bankroto bylos eigą. Vadovaujantis ĮBĮ 23 str. 11 p., kreditorių susirinkimas nustato, kokia tvarka kreditoriai, įmonės savininkas (savininkai) gauna iš administratoriaus informaciją apie įmonės bankroto bylos eigą. ĮBĮ 11 str. 3 d. 15 p. nustatyta, kad administratorius teikia informaciją kreditoriams, savininkui (savininkams) kreditorių susirinkimo nustatyta tvarka. Taigi, viena iš kreditorių teisių, įgyvendinančių kreditorių autonomijos principą – teisė kreditorių susirinkimo nustatyta tvarka gauti iš administratoriaus informaciją apie įmonės bankroto bylos eigą.

Departamentas, atsižvelgdamas į aukščiau išdėstytas teisės aktų nuostatas, laikosi pozicijos, kad administratorius neturi teisės teikti duomenų apie įmonę, kurią yra paskirtas administruoti, asmeniui, kuris nebuvo patvirtintas įmonės kreditoriumi bankroto bylą nagrinėjančio teismo nutartimi, kaip tai nustato ĮBĮ 21 str. 1 d. 2 p.

Dėl supaprastinto bankroto proceso

Supaprastinto bankroto proceso tikslas – tiesioginis likvidavimo procedūros taikymas, netaikant įprastinių bankroto procedūrų ir taip siekiant sumažinti bet kokias galimas bankroto

proceso išlaidas, t.y. teisėtai ir greitai likviduoti nemokų skolininką, kuris negali vykdyti savo įsipareigojimų bei neturi pakankamai turto padengti teismo ir administravimo išlaidas. Siekiant realizuoti šį tikslą, ĮBĮ nustato atitinkamą teisinį reglamentavimą, t.y. ne vėliau kaip per 30 dienų nuo nutarties, taikyti įmonei supaprastintą bankroto procesą įsiteisėjimo dienos, teismas bankroto administratoriaus prašymu turi pripažinti įmonę bankrutavusia, priimti nutartį likviduoti įmonę dėl bankroto ir patvirtinti supaprastinto bankroto proceso trukmę (ĮBĮ 13⁽¹⁾ str. 6 d.), kuri negali tęstis ilgiau nei vienerius metus nuo teismo nutarties taikyti supaprastintą bankroto procesą įsiteisėjimo dienos (ĮBĮ 13⁽¹⁾ str. 1 d.). Vis dėlto praktikoje pasitaiko atvejų, kuomet administratoriai nepabaigia supaprastinto bankroto procedūros per teismo nustatytą terminą. Iš ĮBĮ 13⁽¹⁾ str. 1 d. ir 6 d. formuluočių matyti, jog įstatymų leidėjas nustatė maksimalų supaprastinto bankroto proceso terminą (vienerius metus), numatydamas teismui teisę jį sukongretinti. Pažymėtina, jog ĮBĮ ar kituose teisės aktuose nėra nuostatų, nurodančių, jog šis terminas galėtų būti pratęstas. Atitinkamai Departamentas, sprenddamas administratoriaus atsakomybės klausimą, kiekvienu konkrečiu atveju vertina termino praleidimą lėmusias aplinkybes.

Dėl administravimo išlaidų iki pirmojo kreditorių susirinkimo

ĮBĮ 10 tr. 4., be kito, nustato, kad priėmęs nutartį iškelti bankroto bylą, teismas arba teisėjas privalo pagal administratoriaus pateiktą sąmatą patvirtinti lėšų sumą, kurią administratorius turi teisę naudoti bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidoms apmokėti, kol kreditorių susirinkimas patvirtins administravimo išlaidų sąmatą. Administratorius aptariamą sąmatą turi pateikti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos. Teismo patvirtinta lėšų suma, kurią leista naudoti bankroto administravimo išlaidoms apmokėti iki bus patvirtinta bankroto administravimo išlaidų sąmata taip pat nurodoma ir administratoriaus veiklos ataskaitoje, kuri pateikiama kreditorių susirinkimui. Susirinkęs kreditorių susirinkimas turi teisę patvirtinti nuolatinę administravimo išlaidų sąmatą (ĮBĮ 23 str. 5, 9 punktai).

Praktikoje yra pasitaikę atvejų, kuomet administratorius neteikdavo teismui tvirtinti administravimo išlaidų sąmatos, o pastarąją pateikdavo tvirtinti tik kreditorių susirinkimui. ĮBĮ 10 str. 4 d. 7 p. nustatyta administratoriaus pareiga dėl sąmatos pateikimo teismui yra imperatyvi ir turi būti įvykdyta per minėtoje nuostatoje įtvirtintą terminą. Atitinkamai negalima praktika, jog administratoriai nepateikia teismui tvirtinti jų planuojamų patirti išlaidų dydžių.

Dėl pareigos teikti įmonės finansinę atskaitomybę

Bankrutavus įmonei (taip pat ir akcinei bendrovei bei uždarajai akcinei bendrovei), ĮBĮ 11 str. 3 d. 16 p. administratoriui nustato pareigą įmonės bankroto proceso metu teisės aktų nustatyta

tvarka sudaryti ir teikti metines finansines ataskaitas (balansą ir pelno (nuostolių) ataskaitą). ĮBĮ 23 str. 5 p. kreditorių susirinkimui suteikiama teisė tvirtinti įmonės bankroto proceso metu sudarytas metines finansines ataskaitas (balansą ir pelno (nuostolių) ataskaitą). Juridinių asmenų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-11-12 nutarimu Nr. 1407 (Žin., 2003, Nr. 107-4810), 32.5 p. numatyta, kad dokumentus ir duomenis apie juridinių asmenų registro objektus juridinių asmenų registro tvarkytojui teikia: bankrutuojančių/ bankrutavusių juridinių asmenų – administratorius. Praktikoje nustatomi atvejai, jog administratoriai neteikia juridinių asmenų registro tvarkytojui įmonės metinių finansinių ataskaitų.

Dėl administravimo išlaidų iš įkeisto turto

ĮBĮ 33 str. 6 d. nustato „Kai pirkėjas sumoka visą kainą už nupirktą įkeistą turtą, įkaito turėtojiui, hipotekos kreditoriui priklausanti suma, atskaičius administravimo išlaidoms apmokėti kreditorių susirinkimo patvirtintą sumą, ne vėliau kaip per 10 dienų nuo šios kainos gavimo dienos turi būti pervesta į įkaito turėtojo, hipotekos kreditoriaus nurodytą sąskaitą”.

Aukščiau nurodytas terminas yra imperatyvus ir bankroto administratorius negali savo nuožiūra sulaikyti minėtų lėšų pervedimo, todėl pažeidus šį terminą, konstatuotinas ĮBĮ 33 str. 6 d. pažeidimas.

Sprendžiant įkaito turėtojo, hipotekos kreditoriaus prisidėjimo prie administravimo išlaidų padengimo klausimą, administratoriai turėtų vadovautis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012-05-25 nutartyje Nr. 3K-3-250/2012 suformuota praktika: „Jeigu bankrutuojančios įmonės dalis turto yra įkeista, o kita neįkeista ir šios dalys nevienodos, administravimo išlaidos, patirtos iki turto pardavimo dienos, apmokamos proporcingai gautoms sumoms pardavus tiek įkeistą, tiek neįkeistą turtą. Proporciumo principas apmokant administravimo išlaidas šiuo atveju užtikrina kreditorių lygiateisiškumo principo įgyvendinimą. Nagrinėjamu atveju teismai sprendė, kad įkaito turėtojas dengia administravimo išlaidas proporcingai nuo gautų lėšų pardavus įkeistą ir neįkeistą turtą. Administravimo išlaidos skaičiuotinos iki įkeisto turto pardavimo ar perdavimo įkaito kreditoriui. Tai, kad teismai nagrinėjamu atveju nurodė administravimo išlaidų apskaičiavimo principą proporcingai nuo visų įmonės gautų lėšų, nereiškia, kad nustatė konkretų administravimo išlaidų dydį, kurį turi sumokėti įkaito kreditorius. Šių išlaidų konkrečią sumą po įkeisto turto pardavimo turi apskaičiuoti ir pagrįsti dokumentais bankroto administratorius, kuris yra atsakingas už likviduojamos įmonės buhalterinę apskaitą (ĮBĮ 11 straipsnio 3 dalies 16 punktą), ir pateikti tvirtinti kreditorių susirinkimui (ĮBĮ 33 straipsnio 5 dalis)”.

Dėl kreditoriaus teisės balsuoti kreditorių susirinkime

ĮBĮ nustatytas toks teisinis reguliavimas, kad tik kreditorių visuma sprendžia esminius su įmonės veikla susijusius klausimus. Kreditorių susirinkimo teisės yra apibrėžtos ĮBĮ 23 str. ĮBĮ 21 str. 2 d. 1 p. nustatyta, kad kreditoriai, kurių reikalavimus patvirtino teismas, turi teisę dalyvauti kreditorių susirinkimuose ir ginti savo teises. ĮBĮ 22 str. 6 d. nustatyta, kad kreditoriai turi teisę balsuoti kreditorių susirinkime.

ĮBĮ nėra nuostatos, kuri administratoriui suteiktų teisę priimti sprendimą apriboti įmonės kreditoriaus turtines ir neturtines teises, įskaitant ir sprendimą, sustabdyti įmonės kreditoriaus teisę balsuoti konkrečiu kreditorių susirinkime svarstomu klausimu. Jurisprudencijoje yra nuomonių, kad nors absoliutus kreditoriaus balsavimo teisės sustabdymas nėra galimas, tačiau tam tikrais atvejais galima pritaikyti laikinąją apsaugos priemonę, kuria būtų sustabdyta kreditoriaus teisė balsuoti konkrečiu klausimu. Tačiau iš to, kas nurodyta seka, kad kreditoriaus teisę balsuoti konkrečiu klausimu sustabdyti galėtų sustabdyti tik teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse (Žin., 2002, Nr. 36-1340) (toliau – CPK) nustatyta tvarka pritaikydamas laikinąsias apsaugos priemones. Tokios pozicijos laikytasi Lietuvos apeliacinio teismo 2006-10-19 nutartyje civilinėje byloje Nr. 2-541/2006.

Kita vertus, Lietuvos apeliacinis teismas yra konstatavęs ir priešingai, nurodant, kad nei CPK 145 straipsnyje, nei ĮBĮ nenumatyta laikinoji apsaugos priemonė – bankrutavusios įmonės kreditoriaus balsavimo teisės sustabdymas, todėl tokios laikinosios apsaugos priemonės nebuvimas nei CPK, nei ĮBĮ nesuteikia teisės taikyti šią laikinąją apsaugos priemonę bankroto procese (pvz. Lietuvos apeliacinio teismo 2008-07-30 nutartis civilinėje byloje Nr. 2-553-2/2008; Lietuvos apeliacinio teismo 2009-06-04 nutartis civilinėje byloje Nr. 2-475/2009 Lietuvos apeliacinio teismo 2010-03-18 nutartis civilinėje byloje Nr. 2-477/2010). Taigi, nagrinėjant pastarųjų metų Lietuvos Respublikos teismų praktiką, pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos teismai vertina tai, jog CPK 145 str. nenumato laikinosios apsaugos priemonės – bankrutavusios įmonės kreditoriaus balsavimo teisės sustabdymo.

Atitinkamai administratoriai neturi teisės savo iniciatyva apriboti kreditorių teisės balsuoti tam tikrais klausimais. Manydami, kad kreditoriaus balsavimas gali pažeisti kitų kreditorių, įmonės interesus, administratoriai gali pasinaudoti teise kreiptis į teismą dėl kreditorių susirinkimo priimtų nutarimų teisėtumo.

II. KONSULTAVIMAS

Administratorių veiklos priežiūra, be kita ko, apima administratorių konsultavimą. Vykdydamas šią funkciją, Departamentas organizavo seminarus Garantinio fondo klausimais naujai bankroto administravimo paslaugas teikti pradėjusiems asmenims, teikė konsultacijas pagal administratorių žodinius, raštiškus paklausimus bei atsižvelgdamas į stebėsenos metu identifikuotas problemas, savo iniciatyva skelbė metodinę informaciją Departamento interneto svetainėje.

Departamento interneto svetainėje paskelbti 7 metodiniai dokumentai administratoriams:

- 1 pavyzdinė dokumento forma;
- 3 teisės aktų išaiškinimai (rekomendacijos);
- 2012 m. bankroto administratorių veiklos priežiūros ataskaita;
- 2013 m. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos įmonių bankroto klausimais apibendrinimas.

Viešai paskelbta informacija:

2012 m. bankroto administratorių veiklos priežiūros apibendrinimas.

Departamentas, atsižvelgdamas į Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 51.5 p., savo interneto svetainėje paskelbė 2012 m. bankroto administratorių veiklos priežiūros ataskaitą.

Ataskaitą galite rasti čia <http://www.bankrotodep.lt/Doc/Bankroto.pdf>

Dėl antstolių patvarkymų vykdymo.

Departamentas, atsižvelgdamas į Lietuvos antstolių rūmų pateiktą informaciją, kad dalis administratorių nevykdo antstolio patvarkymų areštuoti išieškomas lėšas, esančias pas trečiuosius asmenis, kai areštuojamos lėšos priklauso įmonės, kuriai iškelta bankroto byla, buvusiems darbuotojams, savo interneto svetainėje paskelbė atitinkamą išaiškinimą.

Išaiškinimą galite rasti čia http://www.bankrotodep.lt/Doc/Antstoliu_patvarkymai.pdf

Dėl varžytynių atšaukimo.

Departamentas pateikė rekomendacijas dėl turto pardavimo procedūrų vykdymo, kai dėl šio turto nuosavybės teisės yra kilę teisminis ginčas.

Išaiškinimą galite rasti čia

http://www.bankrotodep.lt/Doc/D%C4%97I_var%C5%B5tyni%C5%B3_at%C5%A1aukimo.pdf

Dėl pranešimo apie nusikalstamas veikas.

Departamentas gavo iš Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos informaciją apie administratorių teiktų pareiškimų dėl galimai padarytų nusikalstamų veikų analizę. Departamento interneto svetainėje buvo viešai paskelbta Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pozicija dėl administratorių teikiamų pareiškimų dėl galimai padarytų nusikalstamų veikų.

Dokumentą galite rasti čia

http://www.bankrotodep.lt/Doc/metodine_28.pdf

Dėl duomenų teikimo Departamentui.

Išanalizavus administratorių dažniausiai daromas klaidas teikiant Departamentui duomenis apie bankroto proceso pradžią pagal Duomenų apie įmonės bankroto procesą teikimo ir skelbimo taisykles, patvirtintas Departamento direktoriaus 2012 m. vasario 29 d. įsakymu Nr. V-17, apibendrinta medžiaga paskelbta Departamento interneto svetainėje.

(Išsigaliojus Departamento direktoriaus 2013 m. balandžio 17 d. įsakymui V-37, kuriuo rekomenduojamų prašymų skelbti duomenis leidinio „Valstybės žinios“ priede „Informaciniai pranešimai“ formos, patvirtintos Departamento direktoriaus 2012 m. vasario 29 d. įsakymu Nr. V-17, išdėstytos nauja redakcija, ši informacija tapo neaktuali ir svetainėje nebeskelbiama).

Teiktos konsultacijos pagal administratorių individualius paklausimus.

Departamentas gauna tiek žodinius, tiek raštiškus administratorių prašymus suteikti konsultacijas dėl įmonių bankroto procesus reglamentuojančių teisės aktų. Žemiau pateikiama pagrindinių konsultacijų santrauka.

Dėl atsiskaitymo su kreditoriais.

ĮBĮ nenumato galimybės įmonės savininkui atsiskaityti su pastarosios kreditoriais, o ši pareiga yra priskirta administratoriui, kuris turi užtikrinti, kad būtų laikomasi ĮBĮ 35 str. nustatytos kreditorių reikalavimų tenkinimo eilės ir tvarkos. Prašyme nurodytu atveju, įmonės savininkas savo iniciatyva atsiskaitė su dalimi kreditorių (tiek tais, kurių reikalavimai patvirtinti bankroto bylą nagrinėjančio teismo nutartimi, tiek tais, apie kurių reikalavimus įmonei administratorius neturi duomenų). Esant minėtoms aplinkybėms administratorius pirmiausia turėtų įsitikinti, kad turimų lėšų pakaks padengti visoms būtinoms įmonės administravimo išlaidoms, o tuomet spręsti klausimą, ar įmonės savininko atliktas atsiskaitymas su kreditoriais nepažeidžia ĮBĮ reikalavimų. Administratorius, turėdamas informacijos, kad įmonės savininkas atsiskaitė su kreditoriais kitokia

eile ir tvarka nei yra įtvirtinta ĮBĮ 35 str., turi imtis aktyvių veiksmų, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi minėtos nuostatos reikalavimų: pavyzdžiui, kreiptis į kreditorius, su kuriais buvo atsiskaityta pažeidus ĮBĮ nuostatas, kad pastarieji grąžintų neteisėtai gautas lėšas.

Dėl reikalavimų, kylančių iš darbo santykių, tenkinimo.

Kompensacija už priverstinės pravaikštos laikotarpį nelaikytina delspinigiais, kurie būtų tenkinami antruoju etapu. Kompensacija už priverstinę pravaikštą yra reglamentuota Lietuvos Respublikos darbo kodekso (Žin., 2002, Nr. 64-2569) normomis, todėl nėra pagrindo laikyti, kad tai yra netesybos, kurios turėtų būti tenkinamos antruoju etapu. Komandiruočių metu priklausančios gauti pajamos yra susijusios su darbo santykiais ir turėtų būti tenkinamos pirmąja eile. Atsižvelgiant į tai, kad ĮBĮ nepriskiria bylinėjimosi išlaidų prie tenkinamų pirmąja arba antrąja eile, o trečiąja eile tenkinami visi likusieji kreditoriniai reikalavimai, Departamento nuomone, bylinėjimosi išlaidos turėtų būti tenkinamos trečiąja eile.

Dėl leidimo teikti bankroto administravimo paslaugas fiziniam asmeniui

Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymo (Žin., 2012-05-19, Nr. 57-2823) (toliau – FABĮ) 2 str. 3 d. nurodyta bankroto administratoriaus, kuris gali atlikti fizinio asmens bankroto procedūras, sąvoka, t.y. „fizinis arba juridinis asmuo arba juridinio asmens padalinys (filialas), Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo (toliau – Įmonių bankroto įstatymas) nustatyta tvarka turintys teisę teikti įmonių bankroto administravimo paslaugas ar Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymo (toliau – Įmonių restruktūrizavimo įstatymas) nustatyta tvarka turintys teisę teikti įmonių restruktūrizavimo administravimo paslaugas“. Visi juridiniai asmenys, kurie ĮBĮ nustatyta tvarka yra įgiję teisę teikti įmonių bankroto administravimo paslaugas, gali atlikti fizinio asmens bankroto procedūras. Papildomų dokumentų nereikia turėti.

Dėl fizinio asmens, kuriam iškelta bankroto byla, bankroto administratoriaus.

FABĮ 5 str. 8 d. nustatytos sąlygos, kurioms egzistuojant, teismas turi atsisakyti fiziniam asmeniui iškelti bankroto bylą. Viena iš šių sąlygų: „paaiškėja, kad fiziniam asmeniui yra iškelta neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens, kurio dalyvis yra fizinis asmuo, bankroto byla“. Departamentas mano, kad įstatymų leidėjas apskritai nenumatė galimybės fiziniam asmeniui iškelti bankroto bylą, jei neribotos civilinės atsakomybės juridiniam asmeniui, kurio dalyvis yra minėtas fizinis asmuo, jau iškelta bankroto byla. Atitinkamai negalima situacija, jog tuo pat metu tas pats bankroto administratorius atliks tiek individualios įmonės, tiek pastarosios savininko bankroto procedūras.

Užbaigus neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens bankroto bylą, ją nutraukus, FABĮ nenumato draudimo minėto juridinio asmens savininkui (fiziniam asmeniui) bankrotuoti. Reikalavimai fizinio asmens bankroto administratoriaus kandidatūrai yra nustatyti FABĮ 11 str. Minėtoje nuostatoje nėra numatyta, kad fizinio asmens bankroto administratoriumi negali būti skiriamas asmuo, vykdęs fizinio asmens individualios įmonės bankroto procedūras.

Dėl atsiskaitymo už varžytynėse pirktą turtą.

Bankrutuojančios ar bankrutavusios įmonės turto pardavimo iš varžytynių tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-07-03 nutarimu Nr. 831 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-01-16 nutarimo Nr. 60 redakcija) (Žin., 2008, Nr. 13-441), (toliau – Aprašas) 24 p. numato, kad varžytynių laimėtojas per 10 kalendorinių dienų po varžytynių dienos turi pateikti varžytynių vykdytojui banko patvirtintą mokėjimo pavedimą ar įmonės kasos pajamų orderio kvitą, patvirtinantį, kad buvo sumokėta visa turto pardavimo kaina. Jeigu varžytynių laimėtojas per Aprašo 24 punkte nustatytą terminą nesumoka visos sumos, už kurią iš varžytynių pirko turtą, varžytynės laikomos neįvykusiomis (Aprašo 26 p.), o varžytynių dalyvio mokestis šiam asmeniui negražinamas (Aprašo 17 p.). Aukščiau išdėstytos Aprašo nuostatos nustato griežtą terminą, per kurį varžytynių laimėtojas turi atsiskaityti už pirktą turtą bei atitinkamas pasekmes neįvykdžius minėtos pareigos. Apraše yra tik viena aplinkybė, kuriai esant (nekilnojamas turtas parduotas už ne mažesnę kaip 100000 LT kainą), galima pratęsti kainos sumokėjimo terminą, tačiau ne ilgesniam nei vieno mėnesio terminui. Kitų atvejų, kurie galėtų būti kainos sumokėjimo pratęsimo pagrindas, Aprašas nenumato.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (Žin., 2000, Nr. 74-2262) (toliau – CK) 6.1 str. nustato prievolės sąvoką: „*Prievolė – tai teisinis santykis, kurio viena šalis (skolininkas) privalo atlikti kitos šalies (kreditoriaus) naudai tam tikrą veiksmą arba susilaikyti nuo tam tikro veiksmo, o kreditorius turi teisę reikalauti iš skolininko, kad šis įvykdytų savo pareigą*“. Prievolės atsiranda iš sandorių arba kitokių juridinių faktų, kurie pagal galiojančius įstatymus sukuria prievolinius santykius (CK 6.2 str.). Departamento nuomone, varžytynės, kurių metu buvo parduodamas įmonei, kuriai iškelta bankroto byla, priklausantis turtas, yra pagrindas atsirasti prievoliniams santykiams. Dalį asmenų teisių ir pareigų, atsirandančių varžytynių pagrindu, tiek, kiek tai susiję su bankroto procedūrų specifiška, reglamentuoja Aprašo nuostatos, pavyzdžiui, kainos sumokėjimo tvarką, nesumokėjimo pasekmes ir kita. Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2012-03-30 įsakymas Nr. 4-299 (Žin., 2012, Nr.41-2012) 6 p. nustato: „*Administratorių konsultavimas Departamento kompetencijos klausimais ir kitų prevencinių veiksmų, skirtų užkirsti kelią galimiems teisės aktų pažeidimams, atlikimas apima <..>*

administratoriaus konsultavimą dėl bankroto procedūras reguliuojančių teisės aktų taikymo raštu, esant rašytiniam administratoriaus paklausimui“. Atitinkamai daroma išvada, kad administratorių keliamas klausimas: *ar pripažįstama, jog varžytynių laimėtojas turi teisę nemokėti visos varžytynių kainos (sustabdyti visos varžytynių kainos sumokėjimą CK 1.5 str., 6.46 str., 6.58 str., 6.207 str. pagrindu) iki bus priimti ir įsiteisės teismo sprendimai (nutartys) dėl vykdytų varžytynių teisėtumo ir nebus taikomos Aprašo 23 str. numatytos teisinės pasekmės <..>“*, nepatenka į Departamento konsultavimo sritį.

Dėl duomenų bankroto procesus teikimo Departamentui tvarkos

Bankroto administratoriai buvo raštu konsultuojami dėl duomenų apie įmonės bankroto procesą teikimą vadovaujantis Departamento direktoriaus 2012-02-29 įsakymu Nr. V-16 patvirtintomis Duomenų apie įmonės bankroto procesą teikimo ir skelbimo taisyklėmis (dėl minėtu įsakymu patvirtintos įmonės bankroto ataskaitos teikimo nustatytais atvejais ir terminais) bei dėl duomenų apie parduodamo iš varžytynių turto teikimo pagal Departamento direktoriaus 2012-03-05 įsakymu Nr. V-20 (Departamento direktoriaus 2013-05-28 įsakymo Nr. V-54 redakcija) patvirtintą formą ir nustatytu būdu.

Bankroto administratoriai buvo raštu konsultuojami dėl duomenų apie fizinio asmens bankroto procesą teikimą vadovaujantis Departamento direktoriaus 2012-12-12 įsakymu Nr. V-108 patvirtintomis Duomenų apie fizinio asmens bankroto procesą teikimo ir skelbimo taisyklėmis: dėl informacijos apie fizinio asmens kreditorių reikalavimų tenkinimo ir jo mokumo atkūrimo plano pateikimo, dėl Departamento direktoriaus 2012-12-18 įsakymu Nr. V-109 patvirtintos fizinio asmens bankroto ataskaitos teikimo nustatytais atvejais ir terminais.

Dėl Garantinio fondo veiklą reglamentuojančių teisės aktų

Atsižvelgiant į tai, jog nuo 2013 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujajai Lietuvos Respublikos Garantinio fondo įstatymo (Žin., 2000, Nr. 82-2478; 2012, nr. 78-4017) redakcijai, pasikeitė darbuotojui priklausančio darbo užmokesčio rūšies išmokos iš Garantinio fondo lėšų apskaičiavimo tvarka, naujai sureguliuotas išmokos už paraiškos parengimą iš Garantinio fondo lėšų skyrimas, taip pat pasikeitė atskirų procedūrų, susijusių su Garantinio fondo veikla, reglamentavimas, Departamentas organizavo individualias konsultacijas bankroto administratoriams konkrečių paraiškų skirti lėšas iš Garantinio fondo pildymo ir teikimo klausimais.

III. PASIŪLYMAI DĖL TEISINIO REGLAMENTAVIMO TOBULINIMO

Departamentas, vykdydamas administratorių veiklos priežiūrą, vadovaudamasis Valstybės institucijų įgaliotų asmenų atstovavimo įmonių bankroto ir restruktūrizavimo procesuose tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-07-03 nutarimu Nr. 831 (Žin., 2001, Nr. 58-2090), 36 p., išnagrinėjo valstybės institucijų (bankrutuojančių, bankrutavusių įmonių kreditorių) pateiktas išvadas bei pasiūlymus ir pateikė apibendrintą informaciją Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai dėl minėtų institucijų siūlymų tobulinti įmonių bankroto procesus reglamentuojančius teisės aktus. Departamentas, identifikavęs bankroto procesus reglamentuojančių teisės aktų problemas, vadovaujantis Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 52.4 p., teikė Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai siūlymus dėl pastarųjų pakeitimo.

Valstybės institucijų (bankrutuojančių, bankrutavusių įmonių kreditorių) iškeltos problemos:

1. Siūloma suvienodinti ĮBĮ, Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo, Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatas dėl ūkinės veiklos apibrėžimo bei nustatyti, kad įmonės bankroto proceso metu atsirandanti prievolė mokėti mokesčius būtų priskirtina prie administravimo išlaidų.

2. Siūloma, kad teismas įpareigotų administratorių šaukti kreditorių susirinkimus toje vietoje, kurioje registruota įmonė, kuriai iškelta bankroto byla. Siūloma įvertinti, jog teismas, skirdamas administratorių, atsižvelgtų į jo buveinės vietą.

3. Siūloma nustatyti kriterijus, į kuriuos atsižvelgiant būtų tvirtinamos administravimo išlaidos.

4. Siūloma suteikti kreditoriams daugiau teisių dėl administratoriaus pakeitimo. Siūloma nustatyti maksimalią administravimo išlaidų ribą, ją siejant su visomis per bankroto procesą gautomis pajamomis. Siūloma pirmąjį įmonės kreditorių susirinkimą šaukti pagal įmonės buveinės vietą, šitaip sudarant galimybes faktiškai apžiūrėti įmonės turtą, jį įvertinti. Neturėtų būti galima situacija, kuomet administratoriui administruojant vieną įmonę, ši perduoda turtą kitai įmonei, o vėliau turtą įsigijusios įmonės administratoriumi skiriamas tas pats asmuo.

5. Siūloma parengti rekomendacijas dėl administravimo išlaidų apskaičiavimo, sugriežtinti administratorių veiklos priežiūrą (sudaryti kreditoriams Departamento interneto svetainėje galimybę pildyti anketas apie konkrečių administratorių darbą konkrečiose įmonėse).

6. Siūloma sugriežtinti administratoriaus atsakomybę už nepagrįstai naudojamas administravimo išlaidas, inicijuoti ĮBĮ 9 str. 3 d. pakeitimą, nustatant, kad įmonės turto realizavimas ir išieškojimas turi būti sustabdytas ne nuo pareiškimo iškelti įmonei bankroto bylą priėmimo teisme dienos, o nuo teismo nutarties iškelti įmonei bankroto bylą dienos.

7. Siūloma ĮBĮ nustatyti minimalią administravimo išlaidų, skirtų įkeistam turtui administruoti procentinę išraišką, bet ne mažiau kaip faktinės tokio administravimo išlaidos. 10 proc. reikalavimo sumą, inicijuojant kreditorių susirinkimo sušaukimą, siūloma mažinti iki 5 proc. Siūloma koreguoti ĮBĮ, numatant, kad kreditoriams nustačius, jog administratoriaus išvada dėl sandorių buvo iš dalies arba visiškai neteisinga, administratoriui turėtų kilti atitinkamos neigiamos pasekmės (skiriant administratorių administruoti kitas įmones ir pan.).

8. Siūloma įtvirtinti nuostatą, kad įmonės statusas nuo likvidavimo iki išregistravimo būtų ribotas.

9. Siūloma pakeisti ĮBĮ 11 str. 3 d. 25 ir išdėstyti taip: „<.> ilgalaikio ir trumpalaikio turto sąrašus, nurodant turto balansines vertes su žymomis apie jo įkeitimą; ilgalaikio turto pirkimus, pardavimus, nurašymus per paskutinių 36 mėnesių laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo dienos, nurodant turto pavadinimą, jo įsigijimo, pardavimo ar nurašymo datą ir sumą; sandorius, sudarytus per paskutinių 36 mėnesių laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo dienos, nurodant jų sudarymo datą, šalis, pobūdį; išvada, ar įmonė pavėlavo pateikti teismui pareiškimą dėl bankroto bylos iškėlimo; pajamas ir išlaidas po teismo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos; teismo patvirtintų lėšų sumos, kurią leista naudoti bankroto administravimo išlaidoms apmokėti iki bus patvirtinta bankroto administravimo išlaidų sąmata, bankroto administravimui panaudojimą; ūkinės komercinės veiklos, jeigu tokia veikla yra vykdoma, pajamas ir išlaidas; kita kreditoriams svarbi informacija“.

10. Siūloma papildyti ĮBĮ 36 str. 6 d. „Administratorius turi teisę naudoti bankrutuojančios įmonės administravimo atlyginimui apmokėti vidutinio mėnesio bruto darbo užmokesčio dydžio sumą mėnesiui iki pirmojo kreditorių susirinkimo dienos“.

11. Siūlymai: „Neatsisakius juridinių asmenų, bankroto ir restruktūrizavimo administratoriai pateikdami sutikimą administruoti įmones turėtų nurodyti teismui ar teiks administravimo paslaugas kaip juridinio asmens įgaliotas asmuo ar fizinis asmuo“.

Dėl bankroto administratorių skyrimo:

- nutartyje iškelti įmonei bankroto bylą turėtų būti nurodomas konkretus įgaliotas asmuo;
- administratorius (tiek fizinis asmuo, tiek juridinio asmens įgaliotas asmuo) turi pateikti teismui išsamią informaciją apie save sutikdamas administruoti įmonę.

- administratorius (kaip fizinis asmuo ar kaip įgaliotas asmuo) negali administruoti daugiau nei 20 įmonių.

- juridinis asmuo, duodamas sutikimą administruoti įmonę, turi nurodyti įgaliotą asmenį.

Departamento pasiūlymai pateikti Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai:

Siūlymo data	Siūlymo esmė
2013-01-22	Departamentas patekė pasiūlymą, jog būtina patikslinti ĮBĮ 24 str. 2 d., nustatant, kad pakartotinis kreditorių susirinkimas gali būti šaukiamas tik tuomet, kai pirmajame dalyvauja kreditoriai, kurių patvirtinta reikalavimų suma yra mažiau nei 50 proc. visų kreditorių reikalavimų sumos.
2013-07-12	Šiuo metu ĮBĮ aiškiai nenustato, kokia dalimi įkaito turėtojas, hipotekos kreditorius turi prisidėti prie administravimo išlaidų padengimo, siūloma nustatyti, kad administravimo išlaidos, patirtos iki įkeisto turto pardavimo dienos, apmokamos proporcingai gautoms sumoms pardavus tiek įkeistą, tiek neįkeistą turtą. Atitinkamai pasiūlyta patikslinti ĮBĮ 33 str. 6 d. „<..> Kai pirkėjas sumoka visą kainą už nupirktą įkeistą turtą, įkaito turėtojui, hipotekos kreditoriui priklausanti suma, atskaičius administravimo išlaidoms apmokėti kreditorių susirinkimo patvirtintą sumą ne vėliau kaip per 10 dienų nuo šios kainos gavimo dienos turi būti pervesta į įkaito turėtojo, hipotekos kreditoriaus nurodytą sąskaitą. <i>Jeigu įmonės dalis turto yra įkeista, o kita neįkeista ir šios dalys nevienodos, administravimo išlaidos, patirtos iki įkeisto turto pardavimo dienos, nustatomos proporcingai gautoms sumoms pardavus tiek įkeistą, tiek neįkeistą turtą. <..></i> ”.
2013-10-22	Šiuo metu galiojanti ĮBĮ redakcija nepateikia informacijos apie įmonės bankroto bylos eigą sąvokos apibrėžimo. Pagal ĮBĮ 21 str. 2 d. 2 p. ir LAT 2011-12-09 nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-488/2011 suformuotą praktiką kreditorius tą pačią informaciją apie įmonę gali gauti sąlyginai paprastai, o pagal ĮBĮ 21 str. 3 d. – sąlyginai griežtai. Atitinkamai Departamentas siūlė išdėstyti ĮBĮ 23 str. 11 p. taip: „nustatyti, kokia tvarka ir kokią informaciją apie įmonės bankroto bylos eigą kreditoriai, įmonės savininkas (savininkai) gauna iš administratoriaus”.
2013-12-17	Šiuo metu egzistuoja įmonių, kurių bankroto procedūros pradėtos dar pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymą, 1997 m. Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymą. Departamentas, atsižvelgdamas į ypatingai ilgą tokių įmonių bankroto procesų trukmę, 2013 m. atnaujino informaciją apie faktinę

	<p>aptariamų įmonių padėti bei galimybes užbaigti jų bankroto procedūras. Siekiant surasti šioms įmonėms administratorius, Departamento nuomone, galima būtų pasitelkti nuo 2015-01-01 įsigaliosiančias ĮBĮ nuostatas dėl administratorių parinkimo naudojantis Bankroto administratorių atrankos kompiuterine programa (toliau – programa), sukurta vadovaujantis Vyriausybės patvirtintomis Bankroto administratorių atrankos taisyklėmis. Programos panaudojimas sudarytų galimybę pasiūlyti šias įmones administruoti maksimaliam skaičiui administratorių bei tikėtina, jog atsirastų sutiksiančių pabaigti jų bankroto procedūras.</p>
--	--

Departamentas, atsižvelgdamas į Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 52.4. p. taip pat teikia pasiūlymus keisti ar priimti naujus teisės aktus, išskiriant priemones, kuriomis šalinamos teisinio reguliavimo spragos, efektyviau organizuojama administratorių veiklos priežiūra, mažinama priežiūros našta administratoriams.

Administratoriaus neplaninis patikrinimas pradamas Departamento direktoriaus sprendimu, kuris įstatymų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas (Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 30 p.). Departamentas, pradėdamas administratoriaus neplaninį patikrinimą, pateikia tikrinamam administratoriui patvirtintą sprendimo atlikti neplaninį patikrinimą kopiją (Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (*Žin.*, 2006, Nr. 77-2975 (2006-07-14)) 36⁴ str. 11 d.). Su aptariamu sprendimu, be kito, administratorius yra paprašomas pateikti savo paaiškinimus dėl galimai padaryto teisės aktų pažeidimo. Gavus minėtus paaiškinimus, parengiama išvada dėl neplaninio administratoriaus veiklos patikrinimo rezultatų (toliau – išvada). Neplaninis patikrinimas laikomas baigtu, kai administratorius pareiškia savo nuomonę dėl išvados ir (ar) pateikia papildomus paaiškinimus ir dokumentus arba pasibaigus 3 darbo dienų terminui nuo administratoriaus supažindinimo su išvada, jeigu administratorius nepareiškia savo nuomonės ir nepateikia papildomų paaiškinimų ir dokumentų (Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 42 p.).

Praktikoje dažna situacija, kad administratoriaus neplaninis patikrinimas pradamas pagal stebėsenos metu nustatytus galimus administratoriaus veiklos trūkumus, pavyzdžiui: neapdrausta profesinė civilinė atsakomybė, neteikiami duomenys apie įmonių bankroto procesą (ataskaitos ir kita). Minėtos administratorių pareigos yra aiškiai apibrėžtos, pažeidimai yra sąlyginai paprastai ištiriami. Atitinkamai Departamentas mano, kad tam tikrais atvejais galėtų būti taikoma paprastesnė administratoriaus neplaninio patikrinimo procedūra, t.y jau pateikus administratoriui sprendimą dėl jo neplaninio patikrinimo, galėtų būti kartu pridedama ir išvada, nurodant, kad šis turi teisę dėl jos pateikti paaiškinimus. Administratoriui pateikus paaiškinimus Departamentas priimtų sprendimą dėl

administratoriaus neplaninio patikrinimo rezultatų pagal Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklėse aptartą tvarką. Siekiant įgyvendinti šį pasiūlymą būtini Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių pakeitimai:

1. Nustatyti, kad kartu su sprendimu atlikti administratoriaus neplaninį veiklos patikrinimą Departamentas administratoriui gali pateikti ir išvadą.

2. Tuo atveju, kai su sprendimu atlikti administratoriaus neplaninį patikrinimą Departamentas administratoriui pateikia ir išvadą, šis gali pateikti savo paaiškinimus ir juos pagrindžiančius dokumentus per vieną mėnesį nuo išvados pateikimo dienos.

Vieno mėnesio terminas nustatomas, atsižvelgiant į tai, kad sprendimas atlikti administratoriaus neplaninį patikrinimą gali būti skundžiamas. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (Žin., 2000, Nr.85-2566 (2000.10.11)) 33 str. 1 d. numato, kad skundas (prašymas) administraciniam teismui paduodamas per vieną mėnesį nuo individualaus akto įteikimo suinteresuotai šaliai dienos.